

Örkény István: Hírek és álhírek

8. osztály

Örkény István (1912-1979)

író, drámaíró

- ✓ Az 1930-as években jelentek meg első írásai.
- ✓ II. világháborúban munkaszolgálatos, hadifogságba esett.
- ✓ 1956-ban részt vett az írók forradalmi szervezkedésében, ezért évekig nem közölték írásait.
- ✓ A magyar epikában a groteszk legnagyobb mestere, a magyar abszurd dráma képviselője.
- ✓ Macskajáték (1966), Tóték (1967), Egyperces novellák (1969) – élete végéig csiszolta, javítgatta őket.

Fábri Zoltán filmje, amely a *Tótékből* készült:
Isten hozta, őrnagy úr –

(<https://vimeo.com/237573343>)

Hírek és álhírek

(részlet)

Olvasókönyv 68. oldal

- Groteszk - összetett ábrázolásmód: **a félelmetes, torz és fenséges** vonások ötvözése a kedves, néha kicsinyes, **komikus** elemekkel, a rémület és nevetés együttes hatását váltva ki. Lényege az ellentétes esztétikai minőségek együttes jelenléte.
- Abszurd - megtagadja a cselekménybonyolítás és jellemfestés hagyományos formáit: a szereplők arcéle egybemosódik, szellemi képességeik és fizikai tulajdonságaik gyakran "emberalattiak"; a félelem és szorongás az egyetlen tartós lelkiállapot; a cselekmény nem egyirányú és visszafordíthatatlan eseménysor, az időbeni egymásutániség ritkán esik egybe okozati összefüggésekkel; a dialógusokban nagy szerephez jutnak a képtelenségek és a logikai hibák; a nyelv bővelkedik trivialitásokban és közhelyekben; a színpadi hatáskeltés elsődlegesen a **groteszk** eszközeivel él; a humor: akasztófahumor.

Egyperces novellák

- sajátos irodalmi műfaj, irodalmi iskola

- *"A mellékelt novellák rövidségük ellenére is teljes értékű írások. Előnyük, hogy az ember időt spórol velük, mert nem igényelnek hosszú hetekre-hónapokra terjedő figyelmet. [...] Fontos, hogy a címekre ügyeljünk. A szerző rövidségre törekedett, nem adhatott hát semmitmondó föliratokat, Mielőtt villamosra szállnánk, megnézzük, milyen jelzésű a kocsi. E novelláknak éppily fontos tartozékuk a cím."* (Örkény István)
- *„Ezek az írásművek voltaképp matematikai egyenletek. Az egyik oldalon a közlés minimuma áll az író részéről, a másik oldalon a képzelet maximuma az olvasó részéről. Más szóval a novellák egypercesek, de kétszemélyes alkotások.”* (Örkény István)
- Az író honlapja: <http://orkenyistvan.hu/bekoszono>

Örkény íróasztala,
telefonja és
írógépe

Feladat:

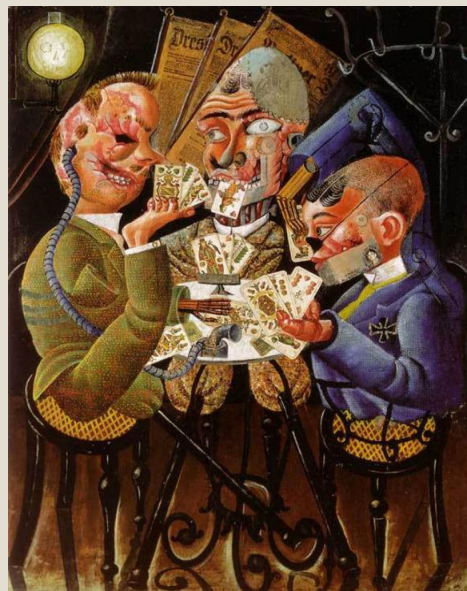
Az olvasókönyv 71. oldalán találjátok:

Arról, hogy mi a groteszk című novellát.

Olvassátok el, majd a novella után található öt kérdésre adjatok választ a füzetben.

Otto Dix:
Kártyajátékosok

(groteszk a képzőművészetben)

Köszönöm a figyelmet!

Juhász Attila

Zenta, Thurzó Lajos Á.I.

2020. áprilisa